

Puttershoek, alles in het teken van de continuarbeid

Na de Watersnoodramp van 1953 werd in opdracht van het Commissariaat voor Sociale en Culturele Arbeid onderzocht welke projecten op het gebied van maatschappelijk-, vormings- en jeugdwerk aandacht behoeften. Onderdeel van de rapportage van destijds vormde een gedetailleerd beeld van de dorpen in Hoeksche Waard. De artikelen uit deze serie zijn een samenvatting van het werk van de rapporteurs. Deze keer in deel 3b: Puttershoek in 1953 (Suikerfabriek, verenigingen en onderwijs).

van een grote opslagloods werd daarvoor vrijgemaakt. De aanvankelijk opgerichte voetbalclub sneuvelde weer, wat later ook de turnclub. De filmvoorstellingen (op jaarabonnement) vonden de meeste aftrek. Ook werd aanvankelijk aan toneel en muziek gedaan door eigen krachten. De inspanning was echter te groot en ook werd leiding bij de regie door deskundigen niet op prijs gesteld. Het initiatief voor al dit werk lag dus voornamelijk bij de Directie; dit is met de komst een personeelsvereniging veranderd. De personeelsvereniging is begonnen met 350 leden. Men heeft zich kunnen opgeven voor: reizen, hengelen, toneel, volleybal enz. Verder neemt de vereniging notitie van jubilea en ziekten, door een bloemetje te zenden.

Verenigingen

De Zondagschool telt 150 kinderen en er is een jongensclub (11 tot 16 jaar) o.l.v. de predikant. Het programma omvat bijbelinleiding, figuurzagen, spel etc., 's zomers ook buiten. Er is ook een meisjesclub (12 tot 16 jaar), deze telt nu 20 leden en is aangesloten bij de C.J.V.F. De jongelingsvereniging (op Gereformeerde grondslag) telt 25 leden en komt 's Zondags bijeen van 12 tot 1 uur, „een uur, waarop je toch niets anders doen kunt”. Het programma omvat weinig meer dan een bijbelinleiding met enige discussie, de pauze is tevens het einde. De Jonge Kerk telt 20 jonge lidmaten (13 meisjes, 7 jongens) onder leiding van de predikant. De onderwerpen die behandeld worden zijn b.v. “Wat is kerkgang”, “Hoe horen we een preek?”. De Vrouwenvereniging telt 30 leden. De leidster (predikantsvrouw) houdt een bijbelinleiding, gevolgd door discussie, gezang en gebed. Dan wordt er gewerkt (breien) voor een bazar, veelal onder voorlezen van een boek. Er is een gezellige sfeer. Allen komen uit Puttershoek; geen intellectuelen, boeren of import. Het Puttershoekse fanfarecorps met 30 leden begint te bloeien en omvat ook jongeren. Het corps speelt bij feestelijke gelegenheden en op de markt. De accordeonvereniging heeft minder leden en is gemengd, er bevinden zich enkele kerkgangers onder de leden. Er is een neutrale zangvereniging en een Christelijke Zangvereniging (Asaf). De duivensportvereniging

“ Duivensport is de vrije tijdsbesteding bij uitstek, ook voor jongeren ”

neemt een zeer belangrijke plaats in. De duiven vliegen op Zaterdagmiddag, ook in wedstrijden. Het is de vrije tijdsbesteding bij uitstek, ook voor jongeren. Er is een kleine schaakvereniging. Er zijn twee voetbalclubs: één speelt op Zaterdagmiddag, de andere op Zondagmiddag. Het voetballen heeft grote belangstelling. De Chr. Vrouwenbond is een bloeiende vereniging, sinds een half jaar is er ook een afdeling van Jonge Strijd, die o.a. aan volksdansen doet. Dit wordt door omwonenden van de lokaliteit, nota bene ook door P.v.d.A.-leden, niet geapprecieerd. Puttershoek heeft geen dienst voor Sociale Zaken. Er is een burgerlijk armbestuur, dat bijvoorbeeld ouden van dagen helpt bij aankoop van brandstof.

Onderwijs

De functie van de school is niet geheel duidelijk. Er zijn 3 scholen: Christelijk, Openbaar en Gereformeerd. De intelligentie van de

kinderen wordt algemeen laag geacht, I.Q. 85 à 90. De school is evenals elders het instituut waar je wat leert om beter in de maatschappij terecht te kunnen, d.w.z. je leert rekenen en schrijven en andere nuttige zaken. Blijkbaar kan de school geen tegenwicht zijn tegen de heersende vormloosheid en indolentie, ondanks de goede bedoelingen van het personeel. We vinden hier geschrijf op de muren, tekeningen in de Wc's, briefjes doorgeven etc. Er blijkt enige spanning om het seksuele in lachjes en toespelingen op dit terrein. Seksuele voorlichting wordt door de onderwijzers van groot belang geacht. Men ziet soms bij oudere meisjes op school roodgelakte nagels, in navolging van het voorbeeld uit de stad, opgedaan tijdens bezoek aan een school in Schiedam. Zou er geen leerplicht zijn, dan zouden de meeste kinderen boven 11 jaar geen onderwijs meer volgen. Slechts enkelen gaan na de L.S. naar een of andere school voor voortgezet of vakonderwijs. Er is in Puttershoek een avondschool geweest, hier was zeer weinig belangstelling voor. De Kleuterschool (nieuwbouw staat op het programma), is een goed voorbeeld dat samenwerking mogelijk is tussen alle gezindten, mits onder goede leiding.

Volgende keer in deel 4: Piershil

De volledige rapportage

De volledige rapportage waarop dit artikel is gebaseerd kunt u raadplegen op internet via het webadres: piershil.com/category/1953

Door: Henk van den Heuvel

Suikerfabriek

De invloed van het werk op de Suikerfabriek is in bepaalde opzichten gunstig geweest; voor het vaste personeel (400 arbeiders en 100 kantoorpersoneel) heeft het werk stabiliteit gegeven aan het leven en betere financiële omstandigheden. Over het algemeen werken er weinig jeugdigen, deze gaan veelal naar de boeren. In de campagne komen er ongeveer 700 arbeiders bij (in 1952), gedurende 10 à 12 weken. Tijdens deze periode staat alles in het teken van de continuarbeid, door het ploegenstelsel is het gezinsleven ook beïnvloed (door de tijden dat de vader werkt). De meeste seizoenarbeiders komen uit de verschillende plaatsen in de Hoekse Waard. Een gedeelte (ruim 200) komt van buiten het eiland, grotendeels uit Noord Brabant. De laatste drie jaren reizen deze met bussen heen en weer en blijven er slechts 30 à 40 achter in Puttershoek. De ploegenarbeid is belemmerend voor de kerkgang. Er is in de loop van de tijd een kern van Rooms Katholieke importarbeiders in Puttershoek gebleven (ongeveer 14 gezinnen), die een eigen kapelletje hebben op de gasfabriek en voor wie 's Zondags een pastoor uit Dordt overkomt voor de Mis. De arbeid op de suikerfabriek is

afwisselend. Na de campagnehoogtijd (525.000.000 kg bieten in 1952) is er een periode van machines schoonmaken, dan weer het rafineren van geïmporteerde suiker. Het werk zelf wordt steeds meer machinaal; op den duur zal de ont humaniserende invloed daarvan een slechte combinatie opleveren

“ Overwerken doet men graag, ook al is het strikt genomen overbodig ”

met de bestaande cultuurarmoede en de initiatiefloosheid verder in de hand werken. Tijdens de campagne in 1952 kwam de arbeider van het gemiddelde loonniveau met 60 à 65 gulden per week thuis, buiten de campagne 45 à 50 gulden. Overwerken op de fabriek doet men graag, ook al is het strikt genomen gezien de inkomsten overbodig. De suikerfabriek heeft een personeelsvereniging, die de ontspanning verzorgt. In de laatste oorlog is men hiermee begonnen op initiatief van de vorige directeur; een gedeelte

